

Asia: VN/3528/2021

Lausuntopyyntö mietinnöistä koskien yhdenvertaisuuslain osittaisuudistusta

Velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jolla yhdenvertaisuussuunnittelovelvollisuus ja yhdenvertaisuuden edistämisen velvollisuus laajenisivat koskemaan varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntuottajia?

Uudistus on hyvä ja vahvistaa varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuustyötä. Opetushallitus on varautunut laatimaan tukiaineistoa yhdenvertaisuuden

edistämiseen ja suunnitteluelvoitteen toteuttamiseen varhaiskasvatuksessa. Opetushallitus näkee tärkeäksi, että suunnitteluelvoite on toimipaikkakohtainen päiväkotien osalta.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, että kunta vastaisi siitä, että sen alueella toimiville perhepäivähoidon ja kunnallisen avoimen varhaiskasvatuksen toimijoille laaditaan toimipaikkakohtaisen suunnitelman sijaan yhteistyössä näiden toimijoiden kanssa yhteiset yhdenvertaisuussuunnitelmat?

Opetushallituksen näkemyksen mukaan tämä on tarkoituksenmukainen menettely perhepäivähoidon ja avoimen varhaiskasvatuksen osalta. Näissä

toiminnoissa toimipaikkakohtainen suunnitteluelvoite voisi olla kohtuuttoman työläs.

Häirintä

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien häirinnän määritelmän muuttamista siten, että se sisältäisi myös ihmisryhmään kohdistuvan häirinnän?

Opetushallitus pitää tätä hyvänä täsmennyksenä lakiin.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan lakiin kirjattaisiin, että varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjän menettely on syrjintää, jos ne laiminlyövät puuttua tiedossaan olevaan häirintään?

Opiskelijalla on laissa määritelty oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, 80 §). Koulutuksen järjestäjällä on tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain mukaan velvollisuus ennaltaehkäistä ja puuttua oppilaitoksessa esiintyvään häirintään. Puuttuminen edellyttää, että koulutuksen järjestäjällä on selkeä ohjeistus, miten häirinnästä ilmoitetaan, sekä menettely, miten ilmoituksen jälkeen henkilöstö toimii. Opetushallitus kannattaa ehdotusta ja

katsoo, että kirjaus on linjassa voimassa olevien velvoitteiden kanssa. Määräys tehostaa koulutuksen järjestäjän velvoitetta huolehtia turvallisesta opiskeluympäristöstä.

Tasa-arvolain mukaan koulutuksen järjestäjät ovat velvollisia laatimaan toiminnan kehittämiseen tähtäävän tasa-arvosuunnitelman, joka sisältää

selvityksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta, tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi ja arvion aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Oppilaitoksella on oltava suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän poistamiseksi.

Asian vieminen lautakuntaan ilman yksilöityä asianomistajaa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutettu tai yhdenvertaisuutta edistävä yhteisö voisi viedä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan myös sellaisen syrjintää tai vastatoimia koskevan asian, jossa ei ole yksilöityä tiettyä asianomistajaa?

Uudistus helpottaisi häirintätapausten saamista käsittelyyn.

Kohtuulliset mukautukset

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien kohtuullisia mukautuksia?

Kohtuullisia mukautuksia koskevan sääntelyn tarkentaminen on tarkoituksenmukaista. Lisäksi opetustoimen osalta lain soveltamisen tueksi tulisi olla tarkempi ohjeistus.

Hyvitys

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voisi määrätä hyvitystä?

Hyvityksen saaminen suoraan lautakunnan päätöksellä parantaisi uhrin asemaa.

Ehdotuksen mukaan sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalla että käräjäoikeuksilla olisi toimivalta määrätä hyvitystä. Lautakunnan ja tuomioistuinten toimivallan jaosta säädettäisiin laissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien käräjäoikeuksien ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivallan jakoa hyvitysasioissa?

-

Ehdotuksen mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan menettelyssä noudatetaan asian käsittelyn ja selvittämisen, suullisen käsittelyn ja oikeudenkäyntikulujen osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säännöksiä ja näihin liittyviä julkisuusnäkökohtia ja muilta osin täydentävästi hallintolakia. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa noudatettavaa menettelyä hyvitysasian käsittelyssä?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan hallintotuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa voitaisiin vahvistaa ratkaisuksi sovinto hyvitysasiasiaa koskevalta osalta?

-

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä koskevat muutokset

Mitä mieltä olette ehdotuksista koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä (esim. jaostojen kokoonpano, vahvennettu jaosto, asian tutkimatta jättäminen, sidonnaisuusilmoitukset)?

-

Esityksen vaikutukset

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetuilla muutoksilla olevan?

Muutokset lisäävät yhdenvertaisuuden toteutumista.

Muut huomiot esityksestä

Onko teillä muita huomioita esityksestä?

-

Yleiset huomiot esityksestä

Yleiset huomionne työelämän alajaoston esityksestä

-

Työnantajan velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta (7 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa täsmennetään mitä työnantajan tulee ottaa huomioon arvioidessaan työpaikan yhdenvertaisuustilannetta?

Opetushallitus kannattaa ehdotusta, jonka mukaan työnantajan on eri syrjintäperusteet huomioon ottaen arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista

myös työhönotossa.

Ammatillista koulutusta toteutetaan yhteistyössä työelämän kanssa perustuen oppisopimukseen tai koulutussopimukseen. Oppisopimus on opiskelijan ja

työnantajan välillä tehty määräaikainen työsopimus, jolloin opiskelija on työsuhteessa. Koulutussopimukseen perustuvassa koulutuksessa opiskelija ei ole

työsuhteessa ja sopimuksen tekevät koulutuksen järjestäjä ja työpaikan edustaja. Oppisopimus- ja koulutussopimuspaikan saaminen vertautuu

työnhakutilanteeseen. Työnantaja päättää, tarjoaako se määräaikaista sopimusta työelämässä oppimiseen. Työelämässä oppiminen edistää työllistymistä ja

osaavan työvoiman saatavuutta. Väestörakenteen muutos edellyttää kaikkien kansalaisten mahdollisuutta osallistua työelämään. Ammatillinen koulutus tarjoaa väylän myös työperäiseen maahanmuuttoon ja maahanmuuttajien integroitumiselle suomalaiseen yhteiskuntaan ja työmarkkinoille. On tärkeää,

että kaikkia työtehtäviin hakeutuvia kohdellaan yhdenvertaisesti.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuussuunnitelman tulisi jatkossa sisältää myös työpaikan yhdenvertaisuuden arvioinnin johtopäätökset?

Opetushallitus kannattaa ehdotusta. Se on linjassa ammatillisille koulutuksen järjestäjille asetettujen veloitteiden kanssa, jotka kattavat työelämässä

oppimisen.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävät ja toimivalta (19 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi oikeus antaa lausunto työsuojeluviranomaisen käsiteltävänä olevassa asiassa (22 §:n tarkoittamissa tapauksissa)?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi mahdollisuus toimia ulkopuolisena asiantuntijana työsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvassa asiassa?

-

Työsuojeluviranomaisen tehtävät ja toimivalta (22 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen valvontatoimivaltaa täsmennetään koskemaan työelämää?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomaisen on varattava yhdenvertaisuusvaltuutetulle tilaisuus lausunnon antamiseen asioissa, joilla on yhdenvertaisuuslain tulkinnan kannalta merkitystä?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomainen voi lain tulkinnan kannalta merkittävässä yksittäistapauksessa käyttää apunaan yhdenvertaisuusvaltuutettua asian selvittämisessä?

-

Mitä mieltä olette työsuojeluviranomaisen tiedonvälitykseen liittyvistä ehdotuksista?

-

Kehotusmenettelyn laajentaminen (työsuojelun valvontalaki 13 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen kehoitusmenettelyä laajennetaan koskemaan myös työnantajan velvollisuutta arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta (7§:n 1 momentti)?

-

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivaltaa tulisi laajentaa kaikkiin työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, miten ratkaisisitte yhdenvertaisuusvaltuutetun ja työsuojeluviranomaisen päällekkäiseen toimivaltaan liittyvät kysymykset?

-

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaa tulisi laajentaa työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, mitkä työelämäasiat soveltuisivat lautakuntakäsittelyyn?

-

Vaikutusarvioinnit

Yleiset huomionne esityksen arvioiduista vaikutuksista

-

Huomionne taloudellisista vaikutuksista

-

Huomionne vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Huomionne yhteiskunnallisista vaikutuksista

-

Onko jokin olennainen vaikutus jäänyt esityksessä arvioimatta tai liian vähäiselle arvioinnille? Jos on, mikä?

-

Korhonen Olli
Opetushallitus